

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการผลิตสัตว์ทำการรณรงค์ให้มีการลดการใช้ยาปฏิชีวนะลงจากผู้บริโภค เนื่องจากมีปัญหาพิษตกค้างในผลผลิต ซึ่งก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคในระยะยาว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นและเร่งด่วนเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลดการใช้สารปฏิชีวนะ เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโต (growth promoting) ควบคุมพยาธิและโรคลงเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งต่างประเทศและภายในประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องลดการใช้ยาปฏิชีวนะและเคมีภัณฑ์ลง เพื่อให้ได้ตามความต้องการและสอดคล้องกับมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (codex) ซึ่งทางเลือกที่ประเทศไทยต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนคือการนำสมุนไพรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลายชนิดมาทำการวิจัย และประยุกต์ใช้แทนสารปฏิชีวนะยาถ่ายพยาธิ และยาสำหรับควบคุมโรค ทั้งระบบทางเดินอาหารและระบบหายใจ ตลอดจนการใช้สารกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรค และช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม จากการใช้สมุนไพรทั้งเสริมเข้าไปโดยตรงในอาหารหรือสารสกัดจากธรรมชาติ (เขาวมาลย์ และสาโรช, 2544) เช่นเดียวกับอาหาร (2533) กล่าวว่า สมุนไพรเป็นทางเลือกใหม่ให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วสมุนไพรยังส่งผลต่อการเกษตรที่เป็นอยู่ ในแง่ของการลดต้นทุนการใช้ยา ทำให้ให้ผลผลิตขายได้ดีขึ้น สอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงของพระราชดำรัสพระเจ้าอยู่หัว โดยอภิชัย (2549) อ้างว่าให้พอเพียงในหมู่บ้านหรือในท้องถิ่นให้สามารถพึ่งพามีพอกิน เริ่มด้วย พอมมี พอกิน ซึ่งการใช้สมุนไพรถือเป็นการใช้พืชในท้องถิ่นราคาถูกในการผลิตด้านการเกษตรแต่การใช้พืชสมุนไพรในปัจจุบันยังน้อย

ดังนั้น เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงควรมีการส่งเสริมการใช้สมุนไพรในท้องถิ่นด้านการผลิตปศุสัตว์ อย่างแพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร และเทคโนโลยีที่เป็นทางเลือกแก่เกษตรกร ด้านการใช้
สมุนไพรรักษาท้องถื่นต่อการผลิตปศุสัตว์
- 2 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเกษตรและการผลิตระบบเดิม
- 3 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของการเกษตรและองค์ความรู้เครือข่ายให้เกิดการขยายผลต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีข้อมูลการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในชุมชนและ
ผู้ปฏิบัติ
2. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกันขององค์กรและหาหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเข้าร่วมโครงการได้
3. สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้และและขยายผลในพื้นที่
ต่อไป
4. ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของทีมวิจัยและชุมชน
5. ทำให้ได้บริบทชุมชนที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาแก้ไข ความยากจน
6. สามารถแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืน
7. สามารถพึ่งตนเองของชุมชน / ประชาชนได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้คือการเผยแพร่ความรู้การนำสมุนไพรรักษาท้องถื่นเป็นทางเลือกสำหรับการผลิตด้านปศุสัตว์โดยความรู้จากการทำการทดลองแบบส่วนร่วมชุมชนในโครงการที่ 2, 3 และ 4 มาเผยแพร่ผลการดำเนินงาน การนำไปใช้ในด้านปศุสัตว์และการจัดตั้งเครือข่ายให้เกิดการขยายผลการใช้ต่อไปซึ่งขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้เลี้ยงสัตว์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์